

SockenMagazinet

Informationsblad för dig med anknytning till Ramkvillabygden

Nr 201

december 2016

Hej!

Vi är ett gäng från Nygårdskyrkan som även i år kommer att framföra ett luciätåg.

Varmt välkomna till Nygårdskyrkan den 10:e december klockan 18:00.

Hoppas att vi ses!
Mvh, Lina P och Emma B

Lillejul i Skärbäcksgården

Välkommen på traditionellt lillejulfirande i Skärbäcksgården, söndagen den 18 december kl 15:00.

Ta gärna med en vinst till lotteriet!

Välkomna hälsar
Annica, Karl Göran, Anette och Erik

Välkommen in på Ica-hemma.se

Nu har vi i **Puttes lanthandel** anslutit oss till ICA HEMMA. Vilket innebär att ni kunder kan beställa specialvaror på nätet som sedan levereras till vår butik.

På **Icahemma.se** finns ett brett "sällanköpsassortiment". Vem vet, kanske hittar ni en och annan julklapp här till jul. När man handlar på Icahemma.se kan man välja mellan att:

*Hämta ut sina varor i sin ICA-butik mot en mindre exp.avgift.

*Beställa leverans med posten till utlämningsställe eller hemmet (beroende på varans storlek) mot en extra kostnad.

Vi i butiken kommer inte att hantera några pengar utan ni väljer att betala med kort på nätet eller via faktura. Full **Icabonus** erhålls vid betalning med Ica-kortet.

Paketet kommer till butiken efter 2-5 dagar, och ska sedan hämtas ut inom 7 dgr.

Glada julkhälsningar från "Putte och Puttorna"

Succé för öppet hus

När Värendskog bjöd in till öppet hus på sitt nya kontor i Ramkvilla blev det fullt hus. Uppskattningsvis 150 personer var på plats på lördagen och hela 120 personer deltog i tipspromenaden.

Lars-Erik Frisk, VD på Värendskog AB hälsade alla välkomna och Bengt-Åke Johansson, Värendskogs grundare berättade om företagets historik. Hördegårds Trä var delägare i Värendskog under åren 1998-2001 och Ove Hördegård, fanns på plats för att inviga lokalerna och hälsa Värendskog välkomna till Ramkvilla. Han berättade även om sågverket och bygden. Därefter var det tipspromenad, soppa och kaffe. Många passade på att köpa

viltskydd för plantor och dryfta skogliga spörsnål med personalen. Göran Johansson informerade om skogsbruksplaner och även POTAB, Skog & Lantbruk och Skogsbränsle Småland fanns på plats under dagen för att informera om sina verksamheter. Värendskog AB, som startade år 1991, är sedan 2011 ett företag inom ATA-koncernen. De omsätter 80 miljoner kronor och sysselsätter cirka 35 personer. Huvudkontoret ligger i Lenhovda och de har numera även ett kontor i Ramkvilla, öppet två dagar i veckan.

Till Rickard Melkersson samt anställda och leverantörer berörda av Ramkvillasågens nedläggning

Som Ramkvillabo, och delvis ansvarig för att Södra blev ägare till Ramkvillasågen 2002, kan jag bara beklaga Rickard Melkersson och övriga anställda som drabbats av Södras beslut om nedläggning och försäljning av Ramkvillasågens mest vitala delar. Kanske begripligt att man inte vill äga och driva anläggningen eftersom man tydligen under ca 10 år varken visat intresse eller kompetens från ledningens sida för att driva denna anläggning med fortsatt lägsta driftskostnader. Normala underhållsinvesteringar har inte gjorts!

Jag vill gärna gå tillbaka i tiden och försöka hitta orsaken till att det svårbegripliga beslutet är fattat. När vi fick frågan om intresse att sälja Geijerkoncernen var min reaktion att visserligen var Södra vår svåraste konkurrent om råvaran men samti-

digt den för Ramkvillasågens fortlevnad bästa köparen med ägar-na/medlemmarna boende inom sågens normala upptagningsområde. Inte kunde jag tro att de privata skogsägarnas eget bolag skulle bryta ner det sågverk som vid övertagandet visade lägsta produktionskostnad och högsta betalningsförmåga för sina ägares timmerråvara.

Således min syn på historiken:

Vid ägarskiftet 2002 visade Ramkvillasågen ett mycket högt sågutbyte från en genomdatoriserad såglinje, samt en exceptionellt låg driftskostnad i produktionskedjan **timmersor-tering-sågning- torkning-hyvlings-**. I Geijerträs personaltidning nov 2001 kunde man om Hördegårds Trä läsa följande:

"Hördegårds Trä har invigt sitt nya toppmoderna hyvleri i Ramkvilla. En investering på 20 mkr, som kvalitets- och längdsorterar, justerar och hyvlar virket i en produktionslinje.

Härigenom rationaliseras verksamheten kraftigt och en koncentration till färre produkter genomförs.

Med den här för branschen unika satsningen blir Hördegårds Trä en av de effektivaste tillverkarna av hyvlat konstruktionsträ"

500 personer kunde en lördag 2001 bevittna invigning/igångsättning av hyvleriet. Under en timma hyvlades ca 120 m3 hållfasthetsstämplat konstruktionsträ i dimension 45x145 mm. Matningshastighet en 5 meters-planka per sekund utan avbrott och en nöjd koncernchef Bengt Geijer kunde andas ut med följande kommentar till Vetlanda-Postens utsände:

"Tro på Ramkvilla

Ni har fler anläggningar i Sydöstra Sverige. Varför satsar ni 20 miljoner kronor just här i Ramkvilla?

- *Hördegårds har redan tidigare en effektiv utveckling av sin produktionsapparat. Verksamheten flyter bra och här finns mycket kompetent personal i alla nyckelposit-*

ioner. Vi har studerat fakta inför hela vår utvecklingsplan och fakta talade för att Hördegårds var den anläggning vi skulle placera en speciell del i vår framtida produktion, förklarar Bengt Geijer."

Södra tillträdde 2002

Efter tillträdet reste Södras dåvarande koncernchef, Anders Wahrolen runt för att presentera sig och Södra som ny ägare. Vi ordnade en samling i matsalen med personal och berörda entreprenörer. Vid påföljande möjlighet till frågor reste sig en av entreprenörerna, Anders Adolfsson Nye, med stor erfarenhet i skogsbranschen och ställde följande fråga:

"Förre året tjänade Geijerträ xx miljoner på sina sågverk och ni för-lorade xx miljoner på era. Har ni köpt Geijer-trä för att lära er att tjäna pengar på såg-verk".

Wahrolens svar blev: "Ja"

Det som styrkte att svaret var ärligt var att bröderna Bengt och Peter Geijer i affären knöts till Södra som konsulter för en avtalad tid. Brödernas stora kunnande i branschen var oomtvistad. Bengts vad gäller sågverk och Peters när det gäller träförädling till list m.m. i dotterbolaget GAPRO som senare blev Södra Interiör. Själv kunde jag också bidra med en del svar på Wahrolens lönsamhetsfråga, efter att länge ha konkurrerat om råvaran med bl.a. Södras sågverk i Lenhovda. Södra hade här liksom senare i Mönsterås och Värö satsat på en sågteknik, **"profilering" med fast måttinställning**. Dessa maskiner är avsedda att ge en hög produktion men användes inte av privatsågverken p.g.a. för lågt utbyte av sågad vara. I stället använde vi och våra kolleger nästan uteslutande **reducerbandsågar med möjlighet att fininställa sågbladen mellan varje stock**. En teknik som ger lägre produktion men överlägset högre utbyte av trävara i förhållande till cellulosaflis. Vid en jämförelse mellan sågverken i Lenhovda och Ramkvilla i slutet av 90-talet visade det sig att Ramkvillasågen

fick fram **15 % mera sågad vara** i jämförbart timmerparti. Värdet av det ökade sågutbytet motsvarade personalkostnaden i såg och sorter- verk i Ramkvilla!

Detta är naturligtvis inte hela sanningen eftersom ovanstående jämförelse bygger på det pris sågverket får betalt för sina biprodukter, cellulosaflis och spån. Södras egen bedömning måste ju utgå från cellulosaflisens reella värde för Södra vilket är en helt annan historia. (se nästa stycke!)

Villkorad "frihandel", flis/timmerråvara!

Trots fördelen av ett högt sågutbyte och mindre volym cellulosaflis har just avsättning av flis för privatsågverkens del varit en ödesmättad fråga under mina ca 40 aktiva år i branschen.

Fram till början av 90-talet kunde vi själva bl.a. genom sågverkens ägda bolag SÅBI (Sågverkens biprodukter) avyttra vår cellulosaflis. Köpande bruk kunde finnas även i Norge eller Finland. Denna "frihandel" oroade de sydsvenska bruken, särskilt SÖDRA. Man befarade att tappa kontrollen över flishandeln eftersom man också befarade en kommande konkurrens om flisen från energisidan. Så plötsligt upptäckte SÅBI att inget bruk i Norden ville köpa flis av SÅBI. Det fanns i realiteten bara en köpare, närmsta bruk som då hade timmerråvara att sälja. Ingen prisförhandling "behövdes" då och det enda sågverket kunde påverka i någon mån var den volym timmer man kunde erhålla. Flispriset var redan satt, lika med det värde som skogsägaren fick betalt (utan marknadstillägg) för en fast kubikmeter massaved fritt bilväg, således ett kraftigt underpris för en förädlad (barkad, huggen och sållad) vara!

Vid jämförelse jag gjorde med en finsk kollega betr. flispriset i Finland innebar det att **Ramkvillasågen subventionerade Södras massaindustri årligen med ca 5 milj. kr**. Ramkvilla stod för drygt 2 % av södra Sveriges sågproduktion vid denna tid så mas-sabruken fick en rejäl subvention från sågverken. Här kan man troligen

också gissa att Södras egna sågverk nödgas bära samma förluster vid leverans av sin flis.

Tillvägagångssättet för handelsumgänget mellan Södra och privat-sågverken som ovan beskrivs samt dess koppling till Södras efterlikvider för timmer trots förluster på egna sågverk, väckte Konkurrensverkets intresse 1996. Södra fick förklara sig vid Stockholms Tingsrätt och i Marknadsdomstolen och fick klander i det mesta som målet handlade om, men i avgörande punkt om "Södra var marknadsdominant i sitt område" kunde man inte fälla p.g.a att man inte kunde fastställa vilket område som gällde. Kort efter detta fick Södra av den borgerliga regeringen (jordbruksminister Eskil Erlandsson) ett **"jordbrukspolitiskt undantag från konkurrenslagen"**.

Konkurrensen om råvaran på högländet har lett till att flera välutvecklade privatsågverk med god betalningsförmåga lever kvar, utvecklas vidare och fortsätter betala de högsta timmerpriserna i Sverige. Jag kan förstå Södras agerande mot bakgrund att man sitter fast i de investeringar som har gjorts i kombinaten men tillåter mig att ifrågasätta **den vilseledande information** som man gett personalen i Ramkvilla om orsaken till nedläggningen.

Jag kan naturligtvis inte bedöma vad som är rätt eller fel i allt detta. Bara beskriva mina erfarenheter och egna subjektiva bedömningar. Bara konstatera att utvecklingen i Södra med placering av sågverk i kombinat vid kusten inte har gynnat varken **miljö, landsbygd eller Södras ägare**. Den stora vinnaren är istället massabruken genom att den goda timmerråvaran som finns på Sydsvenska högländet och är **skogsägarens huvudprodukt blir en biprodukt vid Södras kombinatsågverk**. Halva stocken blir där subventionerad råvara till massa-industrin. Ett "renseri"? Jag kan förstå Södras svårighet att driva sågverk, särskilt "små". Enligt min uppfattning måste man på ett sågverk med god råvara "vårda" varje stock individuellt. Vid förädling/hyvlning till kundanpassade pro-

dukter krävs "vård" av produkt och kund. Denna vård låter sig inte göras som fjärrstyrning utan en anläggning som Ramkvilla kräver närvaro av beslutsfattare med fullt ansvar för löpande drift, underhåll och försäljning. Snabba beslut vid "förmiddagsfikat"!

Men slutligen återstår ändå frågan som Rickard har ställt till ledningen. Varför måste anläggningen brytas sönder och säljas i delar. Varför får den inte avyttras för fortsatt drift i Ramkvilla, om någon intresserad köpare dyker upp?

Jag frågar mig nu:

- På vilket sätt gynnas skogsägarna av att sågningen försvinner i Ramkvilla?
- Stämmer nedläggningen med andemeningen i Eskil Erlandssons "jordbrukspolitiska undantag från konkurrenslagen"?

Och hoppas nu att Södra trots allt tar på sig ledartröjan och ansvaret som största sågverksaktör i landet. Att man som ägare till Trivselhus och hyvleriet i Ramkvilla startar en rejäl produktutveckling av hyvlat konstruktionssträ. T ex moderna byggbara hyvelmått (jfr LEGO) för en växande husindustri.

Nedtecknade tankar av
Owe Hördegård
2016-11-18

Annandagskören

Annandagskören övar torsdagarna den 8 och 15 december kl 19-20.30, samt lördagen den 17 december kl 9-12. Vi övar i Lina Sandellgården, Fröderyd.

Själva konserten är i Fröderyds kyrka, Annandag jul 26 dec kl 18.

Om man tycker om att sjunga, och brukar sjunga tillsammans med andra, är man varmt välkommen att vara med!! Man får låna noter, och kommer även få musikfiler på mejl, så man kan öva hemma också.

Frågor och undringar kan ställas till mig, Ulrika Kvarnström tfn 070-618 12 74.

Årets Ramkvillabo

Det är dags att börja fundera på vem just du vill nominera till Årets Ramkvillabo. På Hembygdsföreningens årsmöte i mars kommer utmärkelsen att delas ut. För att du ska få lite inspiration räknar jag upp samtliga som tidigare fått utmärkelsen.

1996 Harald Johansson
1997 Thomas Lamme
1998 Magnus Walter
1999 Sonia Fransson
2000 Åke Nicklasson
2001 Klas Håkanson
2002 Stefan Josefsson
2003 Göran Rydén
2004 Arne Johansson
2005 Cajsa Håkanson
2006 Jan Evansson
2007 Sture Lamme
2008 SockenMagazinets redaktion
2009 Erik Blomkvist
2010 Owe Hördegård
2011 Lizzy Färdig
2012 Ingen utdelning
2013 Svante Z, Göran F, Yngve F
2014 Bengt Milton
2015 Pia och Lina Hördegård
2016 ?

Kika på listan och fundera på vem du saknar. Du kan lämna ditt bidrag till SockenMagazinets mejl. Gärna med en enkel motivering. Det går också utmärkt att bara lägga en lapp i min

brevlåda. Jag lämnar vidare alla förslag till Hembygdsföreningen som sen beslutar innan årsmötet där utdelning sker. Välkommen med ditt förslag.

Maria Lamme

Julinsamling till Litauen 2016 15/11 – 10/12

Nu samlar vi lite julgåvor till "våra" 61 barn på barnhemmet i Kedainiai, Litauen, till de 140 inkomstlösa familjerna i samma kommun samt ett sjukhem i Jotainiai.

Känner du att du har råd att bidra med en burk/påse pepparkakor eller andra torra kakor, kex, O'boy, russin, fikon, nötter, kryddor, ris, pasta, havregryn, vetemjöl eller socker, **så blir glädjen stor.**

En chokladbit, en klubba, småpaket russin eller lite smågodis, **allt är välkommet.** (Vi försöker få ihop 70 godispåsar!). Andra förslag är ljus, varmeljus, servetter, konserver, bitsocker eller ett paket kaffe till de äldre. Hygienvaror är ständiga bristvaror både på barnhemmet, i familjerna och på sjukhemmet. Kanske kommer du själv på något annat, det mesta är gångbart (ej färskvaror). **En liten sak gör stor skillnad för den som inget har!**

Varorna kan lämnas hos oss på Solrosvägen 28, Rottne. Är vi inte hemma finns en låda i carporten, där du kan lägga ditt bidrag. Skriv gärna från vem det är.

Vi kan också hämta (ring 0470-914 09, 070-966 19 40).

På Birka kan du lämna till Nina.

Sista dag för inlämning är lördag 10 december.

Vill du ge ett ekonomiskt bidrag är kontot 9420 443 3987 (Forexkonto, mott. Isaksson)

TACK för att ni bidrar och hjälper oss att sprida julglädje!

Barbro, Rune, Nina Isaksson

Insamling av kläder, skor o. dyl. 3 – 30 april 2017

Tack!

till Pia och Lina som ställt upp hela hösten 2016 med gympapass, cirkelträning, aktivitetsdag och zumbapass!

Deltagarna

Tack!

Tack till er som besökte minimarknaden i Skärbäck den 29 oktober! Honung, grönsaker och lammskinn fanns till försäljning och besökarna fick testa sina kunskaper om bin, får och annat gårdsliv i vår tipspromenad. Bland annat fick vi veta att en höna ruvar sina ägg i 21 dagar, att de ursprungliga morötterna kommer från Afghanistan och är lila, och att bina behöver besöka 3-4 miljoner blommor för att få ihop nektar till en honungsburk på 500 gram. Grattis till Roland Bernhardsson som vann tipspromenaden med 10 rätt och fick en honungsburk i vinst!

Hälsningar Nybrukarna (Elsa och Jorge) och Skärbäcks fårgård (Susanne och Martin)

Plymska Huset i Bäckaby December 2016

Torsdag 1
Farmerspaj med sallad
Glöggkokta päron med grädde

Onsdag 7
Frukostkorv med senapssås och potatis
Ostkaka

Torsdag 8
Thaisoppa med lax och fralla Mazarinkaka

Onsdag 14
Stängt

Torsdag 15
Julbord. Pris 130:-

Vi önskar alla våra gäster en riktigt God Jul och Ett gott nytt år.

Välkomna åter den 11/1-2017

Maten serveras kl 12.30. Bröd, sallad, dessert och kaffe ingår, pris 75kr. Välkomna att beställa av Dorrit Trolle 0383-72 14 64, 070-542 55 17 eller av Marie Hjort 070-66 22 444, 0474-600 05.

Trampa i klaveret..

Tid: våren 1976
Plats: Stockholm/Arlanda

Nyanställd säljaren på Wilson & Co uppfattar att förs. avdelningens stjärnskott Tommy F. har råkat ut för dubbelbokning. Viktigt kundbesök krockar med hämtning av platschefen på agentens filial i Manchester som landar samma e.m. på Arlanda. "Det fixar jag, bara jag får låna en kärra" säger vår nye säljare som ännu inte fått sin tjänstebil. Får låna en Toyota Celica, ett litet strykjärn med plats för en necessär i bagageluckan. What the heck..

"Schysst" säger Tommy, "han heter Johnsson och landar 15.00, ta det här telexet, där står allt. Alla hotell i Stockholm är fullbokade men jag fick ett rum i Årsta."

På Arlanda konfronteras varje ensamkommande mansperson: "Are you mr Johnsson...?" Till slut svarar en lång resenär, 1.90 typ, kritstreckskostym och prototypen för en tvättakta engelsman: ".....ehhh, yes(?)..." Perfekt!

"Tommy F is very sorry, he will pick you up at your hotel this evening."
"....Tommy, who?"
"Tommy F!"
"...mmm"

Efter att ha vikt ner och in kritstreckskostymen i Celican så bär det iväg mot Stockholm. Lite småprat förstås. Strax efter Haga Norra frågar kritstreckket vart vi är på väg egentligen? "Well, alla hotell i Stockholm var

fullbokade så att du skall bo i Årsta,
strax söder om Stockholm!"
".....SOUTH of Stockholm?????"
"Yes, allt stod ju i telexet från
Tommy!" "Can I have a look at the
telex please?"

Vi är nu framme vid Norra Stations-
gatan och på väg mot den nybyggda
Essingeleden. Vår engelsman läser
tyst igenom telexet och säger smått
roat till den stackars hjälpsamme
säljaren som var ute på sitt första
uppdrag: "Sorry, but I think you
picked up the wrong guy!" "VA! Du sa
ju att du hette Johnson!" "Nja, jag
heter Johnston men är van vid att folk
säger fel".

Panik, vända på en femöring i efter-
middagstrafiken och full fart tillbaka
de 4 milen till Arlanda. "Vem är du då
och vart ska du?"
"Jag är styrelseordförande i Bahco
Ventilation i Enköping, vi har styrel-
semöte i morgon. Jag tyckte det lät
lite konstigt att hamna söder om
Stockholm."

På Arlanda satt två herrar i varsin
ände på en soffa. En uniformklädd
chaufför med skärmmössa, stor
Merca limousin utanför och vår man i
Manchester. Det var bara att byta
gubbe.

Epilog:
Historien spred sig snabbt på firman
och ett meddelande kom upp på
anslagstavlan dagen efter - "skicka
inte Ingvar Fröberg att hämta på
Arlanda om det inte är en enbent
japan han skall möta".

Ingvar Fröberg